

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/edukacja-i-komunikacja/publikacje/seria-wydawnicza-bibli/konsument-na-ryнку-ene/2176,Wnioski.html>
2021-12-08, 20:15

Wnioski

Grupa Robocza ds. Odbiorców Detalicznych ERGEG podjęła się dokonania przeglądu podstawowych zagadnień dotyczących zmiany sprzedawcy przez odbiorcę na rynkach detalicznych energii elektrycznej i gazu w państwach członkowskich ERGEG. Raport z realizacji tego zadania oparty jest na odpowiedziach na pytania kwestionariusza, przedłożonych przez członków tejże Grupy Roboczej. Ponieważ odpowiedzi dotyczyły głównie rynku energii elektrycznej, niniejszy raport zawiera więcej informacji na temat zmiany sprzedawcy na rynku energii elektrycznej niż na rynku gazu.

Interesujący jest termin, w którym przeprowadzono przegląd bieżącej sytuacji w zakresie zmiany sprzedawcy, gdyż w kilku krajach członkowskich ERGEG rynki energii elektrycznej i/lub gazu zostały uwolnione dla małych i średnich odbiorców, zaś w niektórych krajach członkowskich ERGEG ostatnie kroki w celu takiego uwolnienia zostaną podjęte najpóźniej do 1 lipca 2007 r. (zgodnie z wymaganiami dyrektywy w sprawie rynku energii elektrycznej i gazu, o ile nie zostały przewidziane odstępstwa). Tak więc w szeregu krajów zyskano już doświadczenie w zakresie uwalniania rynków i zmiany sprzedawcy, a konkurencja na detalicznych rynkach energii elektrycznej i gazu stanowi element życia codziennego. W efekcie podjęto pewne dalsze działania legislacyjne i korygujące, aby usprawnić funkcjonowanie rynków pod tym względem. Z drugiej strony, z doświadczeń już zdobytych na tych rynkach mogą czerpać kraje, w których konkurencja na rynkach detalicznych ma być wprowadzona w przyszłości.

Techniczna strona zmiany sprzedawcy zależy od wybranego modelu zmiany. Z czyjej inicjatywy następuje zmiana (czy to odbiorcy aktywnie poszukują dobrych sprzedawców oferujących niskie ceny, czy sprzedawcy aktywnie starają się zdobyć nowych odbiorców?), które strony są zaangażowane w proces i w jaki sposób, a ponadto, w jaki sposób realizowane jest współdziałanie między tymi stronami? Fakt zmiany ma wpływ na odbiorcę, na nowego i dotychczasowego sprzedawcę oraz na operatora sieci dystrybucyjnej. Im łatwiejszy jest proces zmiany i sam model, tym korzystniejsze dla zmian jest środowisko rynkowe. Im mniejsza liczba stron, z którymi odbiorca musi się kontaktować, tym lepiej. Dotyczy to zwłaszcza dotychczasowego sprzedawcy, gdyż konieczność kontaktowania się odbiorcy z poprzednim sprzedawcą daje temu ostatniemu możliwość podjęcia próby odzyskania odbiorcy. Takie przypadki można odnotować w doświadczeniach zgłaszanych przez niektóre kraje członkowskie ERGEG.

Istotnym elementem modelu zmiany jest sposób wymiany informacji podczas zmiany sprzedawcy między odbiorcą, sprzedawcami detalicznymi i operatorem sieci. Bez użycia elektronicznej wymiany danych (EDI), niemożliwa jest obsługa dużej liczby odbiorców detalicznych zmieniających sprzedawców. Niezbędny jest standardowy sposób

przekazywania danych, umożliwiając elektroniczne przetwarzanie i przechowywanie danych, co zwiększa szybkość, bezpieczeństwo i niezawodność przesyłu danych oraz gwarantuje ich poprawność. System EDI jest również ważny z punktu widzenia szybkości procesu zmiany sprzedawcy, a jego skuteczne stosowanie skraca czas realizacji zmiany. System EDI jest stosowany w szeregu krajów, a jego zastosowanie rozszerzy się na kraje, które dotychczas z niego nie korzystają, gdyż wydaje się być podstawowym elementem w procesie zmiany sprzedawcy z technicznego punktu widzenia. W celu zintegrowania krajowych rynków detalicznych wydaje się konieczne spełnienie warunku kompatybilności systemów EDI stosowanych w różnych krajach.

Jeśli energia sprzedawana jest przez sprzedawcę innego niż lokalny wyłączny sprzedawca, znaczenia nabiera opomiarowanie energii zużytej przez odbiorcę. Koszty godzinowego lub okresowego pomiaru są znane i zazwyczaj są zbyt wysokie dla drobnych odbiorców zużywających stosunkowo niewielkie ilości energii elektrycznej lub gazu.

Wymagania pomiarowe, jeśli są traktowane jako podstawowy warunek przy zmianie sprzedawcy, stanowią przeszkodę dla konkurencji w niektórych segmentach rynków detalicznych i spowodować, że sprzedawca zasiedziały będzie jedynym źródłem zaopatrzenia. W niektórych krajach problem ten rozwiązano, wprowadzając system profili zużycia, gdzie profil zużycia (profil obszarowy lub profil kategorii) przedstawia średni profil zużycia przez tych odbiorców, których poziom zużycia nie jest mierzony co godzinę lub w innych odstępach czasu. Jednak rozwój technik pomiarowych przyniesie, i już przynosi, inne rozwiązania, gdyż nowe techniki pozwalają na wyposażenie nawet gospodarstw domowych w tanie tzw. liczniki inteligentne. Nowe techniki pomiarowe również zachęcą do zmiany sprzedawcy przez umożliwienie dokonania odczytu licznika w chwili realizacji zmiany.

Droga do otwartych rynków energii elektrycznej i gazu obejmujących wszystkich odbiorców, nie była całkiem gładka i nadal istnieje szereg przeszkód poza wymienionymi powyżej. Przeszkody te mogą mieć związek z określonymi opłatami pobieranymi za zmianę sprzedawcy i bilansowanie, strukturą taryf, systemem taryf regulowanych oraz podstawowych zagadnień związanych ze strukturą rynku energii.

Oczywiste jest, iż pobieranie opłat od odbiorców, którzy chcą zmienić sprzedawcę, stanowi przeszkodę, o ile opłata ta nie jest bardzo niska w porównaniu z oszczędnościami, jakie można uzyskać poprzez zmianę. Zazwyczaj w przypadku segmentu małych odbiorców potencjalne oszczędności nie są aż tak wysokie i opłaty mogą pochłonąć spodziewane oszczędności, co ogranicza chęć zmiany. Tak więc, aby zapewnić korzyści małym odbiorcom z tytułu otwarcia rynku oraz nie dopuścić, by stali się oni „zakładnikami” sprzedawcy zasiedziałego, ważne jest, by koszty uwolnienia rynku rozłożone były między wszystkich odbiorców - nie tylko między aktywnych i tworzących rzeczywistą konkurencję wśród sprzedawców. Wszyscy odbiorcy odnoszą korzyści z powodu działań odbiorców aktywnych, gdyż to ci ostatni wywierają presję gwarantującą zaistnienie na rynku konkurencyjnych cen.

Struktura taryf i taryfy regulowane mogą również wstrzymywać zmianę sprzedawcy. Taryfy sieciowe muszą być jednakowe i niedyskryminujące wobec żadnego odbiorcy

korzystającego z usług sieciowych, niezależnie od pochodzenia zakupionej energii. W niektórych krajach stare taryfy z okresu sprzed uwolnienia rynku, które wcześniej obejmowały zarówno energię, jak i usługi sieciowe, zostały po prostu rozbite na te dwie usługi, co stanowi przeszkodę dla zmiany sprzedawcy. Zmiana sprzedawcy energii oznaczałaby przyjęcie nowej taryfy sieciowej, mniej korzystnej niż dotychczasowa - która nie obowiązywałaby przy nowych umowach sieciowych - i efektem końcowym po zmianie byłaby wyższa cena łączna. Podobnie, a może nawet w szerszym zakresie, proces zmiany jest spowalniany przez systemy taryf regulowanych. Systemy taryf regulowanych albo powodują pasywność odbiorców, gdyż nie muszą oni aktywnie wybierać między sprzedawcami, albo sztucznie zaniżają ceny, co powoduje, że nowi sprzedawcy nie są w stanie zdobyć odbiorców.

Na koniec, istotną przeszkodą w procesie zmiany sprzedawcy może być struktura rynku. Tam, gdzie istnieje tylko jeden sprzedawca detaliczny lub tylko jeden sprzedawca hurtowy zaopatrujący kilku sprzedawców detalicznych, ceny energii mogą nie być zróżnicowane na tyle, by w wystarczającym stopniu zachęcić odbiorców do zmiany sprzedawcy. Z tego względu istotne jest, aby integracja rynku została rozszerzona z rynku hurtowego na rynek detaliczny.

Poziom aktywności w zakresie zmiany sprzedawcy w różnych krajach członkowskich ERGEG jest zróżnicowany i trudno wyciągnąć jednoznaczne wnioski. Po pierwsze, nie wszystkie kraje zbierają regularnie dane na temat działalności w tym zakresie. Po drugie, definicja zmiany sprzedawcy i charakter informacji zbieranych na ten temat znacznie się różnią w poszczególnych krajach. Oczywiście jest, iż kraje, które najwcześniej uwolniły rynki są prekursorami działalności w zakresie zmiany sprzedawcy. Potrzebne jest wprowadzenie wspólnej(ych) definicji zmiany sprzedawcy oraz szerszej i skoordynowanej praktyki w zakresie systematycznego gromadzenia danych odnośnie działalności w tym zakresie. Wymóg ten powinien obowiązywać przynajmniej tak długo, jak długo będzie trwać początkowy etap uwalniania rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego, a osiągnięte poziomy aktywności w zakresie zmiany sprzedawcy nie zaczną dostarczać istotnych informacji na temat potencjalnych problemów występujących na rynkach energii elektrycznej i gazu.

Data publikacji: 25.01.2007

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

